

BIODIVERZITÁS-OKTATÁS AZ MTTK GYAKORLÓ ISKOLÁINAK ALSÓ TAGOZATAIBAN

Szerzők: **BUDAI Boglárka** (boglarkabudai07@gmail.com);

TÓTH Livia (livi.tot92@gmail.com)

Témavezető: **Dr. CZÉKUS Géza** rendes egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

A növények sokfélesége több szempontból is fontos. Elsősorban biológiai (ökológiai) funkciójuknál fogva, de nem elhanyagolható az a tény sem, hogy a változatos növényfajú környezet kellemesebb, jobban érzi magát benne az ember, mert szebb, vonzóbb, mint a sivárabb. Ezért nem mindegy, hogy milyen igényt alakít ki a pedagógus (óvónő – tanítónő – biológianár – minden tanár) és a szülők. E tekintetben is nagy felelősség hárul a tanítókra.

A tankönyv a leggyakrabban és a legtöbbet alkalmazott taneszköz. Minden tanulónak van tankönyve, mert az önálló munkája alapja. A környező világ megismerése a látott képen alapszik. A kép a tárgy hű mását a legapróbb részletekig szemlélteti, ezért olyan tárgyak, jelenségek, események ismertetésére használatos, amelyek nehezen, vagy nem mutathatók be más módon. Képek nélkül lehetetlen a tanítási egység eredményes feldolgozása. A képek rendeltetése az, hogy az oktatásban a szemléltetést és a hozzá társított szellemi tevékenységet segítse.

A kutatásunk célja, hogy kiderítsük, az MTTK gyakorló iskoláinak alsó tagozatos tanulói ismerik-e a környezetükben élő növényeket. Felismerik-e az „utca növényeit”, illetve a tankönyvi ábrákat, elsősorban a Környezetünk és a Természet és társadalom c. tankönyvek illusztrációit. Érdekel bennünket az is, hogy milyen gyakoriak a növényeket ábrázoló képek az egyes tankönyvekben.

A felmérés 2015 márciusában történt. A tankönyvek és a benne szereplő növények ábráinak vizsgálata pedig a felmérés után. A felmérésben a két szabadkai gyakorlóiskola, a Majsai Úti Általános Iskola és a Széchenyi István Általános Iskola alsó tagozatos tanulói vettek részt.

A vizsgálatot az alsós tanulók környezetében élő növények képeinek számítógépes kivetítése szolgáltatta. A kutatás alapvető feltételezése az volt, hogy a mintát alkotó tanulók felismerik-e a kivetített képeken látott növényeket, amelyekkel nap mint nap találkozhatnak.

Az eredmények feltételezésünket igazolják, viszont a tanulók kis hányada nem ismerte fel a kivetített növények fotóját.

Kulcsszavak: tankönyv, alsós tanulók, növények sokfélesége

TEACHING BIODIVERSITY IN LOWER GRADES OF PRIMARY SCHOOLS IN SUBOTICA

Authors: **Boglárka BUDAI** (boglarkabudai07@gmail.com);

Livia TÓTH (livi.tot92@gmail.com)

Supervisor: **Géza CZÉKUS**, professor

Institution: University of Novi Sad, Teacher Training Faculty in Hungarian, Subotica

The diversity of plants is relevant from various aspects. Firstly, from a biological (ecological) aspect; secondly, the diversity of various species of plants also generates pleasant scenery; one feels more positive if the environment is nice, attractive, and not desolate. Thus, it is important for pedagogists (kindergarten teachers, teachers, biology teachers) and parents to form a demand among pupils for a diverse plant environment. Teachers have a huge responsibility from this aspect as well.

Textbooks are the most frequently-used teaching instrument. Each pupil has it and it is the basis of independent work. The recognition of the environment is based on the pictures seen in textbooks. The textbook images demonstrate the authentic and detailed image of objects; therefore, they are suitable to represent objects, phenomena, events that are difficult or impossible to demonstrate in another manner. Without pictures, it would be impossible to successfully complete a teaching unit. The purpose of pictures in education is to demonstrate and associate mental processes.

The scientific purpose of the research is to examine how well lower-grade primary school pupils (in Vojvodina) know the plants of their environment, whether they can recognize the “street plants” as well as textbook illustrations. Mainly the illustrations of the textbook entitled *Our Environment, Nature and Society* are used. The object of our interest is how often plants are represented in pictures.

The survey took place in March, 2015. The examination of plant images in textbooks took place afterwards.

The subjects of the survey are pupils of two primary schools in Subotica: Majšanski put Primary School and Széchenyi István Primary School.

The testing phase of the research was conducted by the projection of the plants living in the lower-grade primary school pupils’ environment. The hypothesis was that pupils would recognize the plants that they encounter every day.

The results met our hypothesis, i.e. only a small number of pupils did not recognize the projected images of plants.

Keywords: textbook, lower-grade primary school pupils, the diversity of plants

NASTAVA BIODIVERZITETA U NIŽIM RAZREDIMA OSNOVNE ŠKOLE U SUBOTICI

Autor: **Boglarka BUDAI** (boglarkabudai07@gmail.com);

Livia TOT (livi.tot92@gmail.com)

Mentor: **Geza CEKUŠ**, profesor

Institucija: Univerzitet u Novom Sadu, Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, Subotica

Raznolikost biljaka je relevantna sa raznih aspekata. Prvenstveno, funkcija biološkog (ekološkog) aspekta, kao drugo nezanemarljiva je i ta činjenica, da raznolikost različitih vrsta biljaka stvaraju prijatnu okolinu. Mišljenja smo da ljudi više vole lepu, divnu okolinu od pustoši. Dakle, važno je za učitelja (vaspitača, nastavnika biologije, i ostalih nastavnika) čak i za roditelja, kakvu potrebu formiraju u učeniku da se razvija njegovo interesovanje za raznovrsnost okoline. Iz ovog aspekta pedagozi imaju ogromnu odgovornost. Od korišćenih nastavnih sredstava najviše i najčešće se uzimaju udžbenici. Svaki učenik ima svoj udžbenik, koji se uzima kao osnov njihovog samostalnog rada. Po datim slikama učenici mogu da se upoznaju sa obližnjim svetom. Slike u udžbenicima pokazuju autentičnu i detaljnu sliku predmeta, tako da su pogodni da predstavljaju predmete, pojave ili događaje, koje teško ili nemoguće pokazati na druge načine. Bez slika bilo bi nemoguće uspešno ostvariti nastavne jedinice. Svrh slika u obrazovanju je da ilustrativno pomognu, pri tom da povežu intelektualne aktivnosti dece.

Naučni cilj istraživanja je bio da se ispita koliko dobro učenici nižih razreda osnovnih škola poznajvaju biljke u svojoj okolini. Da li su sposobni da na ulici od pokazivanih slika svojih udžbenika prepoznaju neku od biljaka. Cilj našeg interesovanja je bilo i to koliko slika se javlja u udžbenicima koji pokazuju neke od raznovrsnih biljaka.

Istraživanje je održano marta 2015 godine. Ispitivanje o biljnim slikama koji se javljaju u udžbenicima održano je kasnije. Predmet istraživanja su bili učenici osnovnih škola Majšanski put i Sečenji Ištvan u Subotici.

Faza testiranja istraživanja biljaka koji žive u okolini učenika donjih razreda osnovnij škola je sprovedena sa projektorom. Osnovna pretpostavka je bila da li su uzorkovani učenici prepoznaju biljke sa kojima se susreću svaki dan.

Rezultati su potvrdili onu našu hipotezu, da samo mali broj od testiranih učenika nije prepoznala projektovane slike biljaka.

Ključne reči: **udžbenik, učenici nižih razreda osnovne škole, raznovrsnost biljaka**